

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník devátý /1986/ - č.2

od 3.ledna 1986 do 28.ledna 1986

	str.
Dokument Charty 77/2/86 Dopis rodině Jaroslava Seiferta	2
Dokument Charty 77/3/86 Literární portrét Jaroslava Seiferta	2
Sdělení VONS č.497 /Trestní stíhání Bystríka Janíka/	4
č.498 /Ke zkoumání duševního stavu Augustina Navrátila/	5
č.499 /Propuštění Jiřiny Bedeiové z vazby/	6
č.500 /Pravomocné odsouzení Petra Cibulky/	6
Udělení cen Erasma Rotterdamského, Jana Palacha a Toma Stopparda	7
Z materiálů FIDH	8
Krátké zprávy /Omezování sekce mladé hudby - Literární soutěž Jazzové sekce - Návštěva Milana Horáčka v Československu - Další prohlášení k Nikaragui - Založení Svazu Cikánů v Maďarsku - Reakce na dopis Charty 77 do Jihoafrické republiky/	9
V samizdatu nově vyšlo...	12
Eva Kantůrková: "Lidský faktor" /fejeton/	13

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Petr Uhl, Anglická 8, Praha 2 - Vinohrady

Charta 77/2/86

Rodině Jaroslava Seiferta

Stalo se, čeho jsme se všichni obávali, ale co jsme si raději nepřipouštěli. Seismografy poezie se prudce vychýlily, protože zemi opustil básník. Byl poslední z plejády skvělých osobností, jejichž mládí a tvůrčí růst šťastně ovlivnil nový začátek národního života po 28. říjnu 1918. Od té doby nás Seifertovy verše provázely v časech dobrých i zlých. Kulturní svět mu za ně nakonec udělil svou nejvyšší poctu, avšak básník ji vzal a složil ji k nohám své Múzy.

Seifert tvořil s mozartovskou samozřejmostí, která možná mášla. Právě tak mášla jeho vrozená mírumilovnost, laskavost k lidem, jeho umění odpouštět. Povrchní pozorovatelé jej proto viděli jako jakéhosi idylika. Málokterý muž a básník však podstoupil tolik prudkých kulturních a občanských střetů s hloupostí a bezprávím jako právě Jaroslav Seifert. A málokdo z nich projevil tolik vytrvalé, tolik dlouhodobé statečnosti. Nejen svým dílem, ale i svými občanskými postoji se Seifert stal neformální hlavou naší kulturní obce, její nejvyšší mravní autoritou. Teď jsme osiřeli a je nám velice smutno.

Rádi bychom se s ním přišli rozloučit všichni, opravdu všichni. Neboť těm, kdo si ho zamilovali a kdo staví autoritu ducha nad autoritu moci, odešel skutečný vladař.

Tiskneme Vám ruku.

V Praze 10. ledna 1986

Martin Palouš
mluvčí Charty 77

Anna Šabatová
mluvčí Charty 77

Jan Štern
mluvčí Charty 77

xxx

Charta 77/3/86

V prostřední Charty 77 vznikl literární portrét Jaroslava Seiferta, který zveřejňujeme jako rozloučení s básníkem.

V Praze 20. ledna 1986

Martin Palouš
mluvčí Charty 77

Anna Šabatová
mluvčí Charty 77

Jan Štern
mluvčí Charty 77

Odchodem Jaroslava Seiferta utrpěl český národ ztrátu nenahraditelnou. Ještě před několika málo dny byly naše dějiny tohoto století živé. Dokud žil Jaroslav Seifert, žila v něm celá epocha národa.

V zemi velkých básníků byl víc než křehkým a virtuózním lyrikem, byl víc než básníkem. Ztělesňoval novodobou existenci svého národa - svědek a pěvec jeho mladého vzepětí, mladistvých nadějí i krvavých zklamání, jeho nových a nových iluzí i trpkých prohlédnutí.

Po léta vyprovázel druhy své velké básnické generace, všichni byli jeho přáteli, až zůstal z nich poslední - s celým nelehkým národním údělem. Posteskl si:

To nejhorší mám za sebou,
říkám si, jsem už stár.
To nejhorší mám před sebou,
ještě žiji.

Životní pouť Jaroslava Seiferta byla dlouhá, vedla celým naším stoletím a byla naplněna štěstím básníka i bolestí člověka. Je pozoruhodné, jak poezie lyrika, který nesledoval

ideologické či politické cíle, se tak přesvědčivě kryje s osudem národa. Je to však prosté: Seifert žil svůj osud, o němž vydával pravdivé svědectví a doba, tajemná spolupracovnice básníkovy díla, mu propůjčila obecnější smysl.

"Přijít v pravou chvíli, toť všechno," požadoval F.X.Šalda po básníkovi, který chce svým slovem zasáhnout do osudů národa. Jenomže Jaroslav Seifert, jehož na počátku jeho básnické cesty nazval "čirým snivcem, lhostejným k rozumovému zřetězení světa", se nedostavil jenom v jedinou pravou chvíli, aby pak rázem stanul jako básník svého národa, jeho pravou chvílí byl celý život. Nezapomenme, že tento nostalgický lyrik byl skoro třicet let novinářem, a těch třicet let byly doby dramatické i tragické

Vlna revoluční touhy po osvobození člověka, kterou zvedla první světová válka, splývala Jaroslavu Seifertovi s touhou po lásce a štěstí, s touhou okusit všech krás světa od věcí nejprostších až po exotické dálky. Seifert se spolu s poezií svých generačních druhů chtěl naučit umění žít, chtěl si osvojit metodu nového štěstí.

Ale už uprostřed dvacátých let na vrcholu českého poetismu, spontánního projevu tvůrčí svobody, jehož byl Jaroslav Seifert velkým básníkem, pocítil, že zápas se smutkem světa je těžší, než si myslel, a že ho nevyhrál. Znovu do jeho básnického světa vstupuje válka a její mrtví, zamýšlí se nad osudem svého revolučního snu a sbírku básní uzavírá verši:

Pro smutek světa,
můj drahý básníku,
slavíci zpívají špatně.

V revolučním snu se sice naplnila Seifertova mladá touha po svobodě, ale lásku, kterou hledal celý život, básník v revoluci nenašel.

Seifertova poezie se proměňuje. Po opojení smyslů, po závrati ze svobodné tvorby přichází smutek z prázdna, nostalgie z pocitu uplývajícího života a přimknutí k hodnotám, které se pro něho stanou základními: k ženě, lásce, Praze, domovu, přátelům. Už navždy budou obsahy Seifertovy poezie oscilovat v napětí mezi časem a chvílí, mezi láskou a smrtí, mezi bytím a nicotou. A kdybychom je chtěli zjednodušit až na kost, pak nám zbuďe dvojice základní: pol života a pol smrti. A navždy bude básníkovým údělem ve světě, který je hrozným, rozžínat lásku k životu.

A bude toho třeba. Doba svobody národa, která tak slavně a velce začala a zdála se být už věčná, příliš brzy končí, a s ní znovu těžkne poslání básníků. Znovu před poezií stojí národ.

Tehdy v těžkých chvílích na sklonku třicátých let a v letech fašistické okupace propůjčila doba, tajemná básníkovy spolupracovnice, Seifertovu jemnému verši zvláštní váhu. Básníkovy řeč, mateřština, kterou tak miloval, stala se jednou z mála jistot.

Tehdy se Jaroslav Seifert stal básníkem národa.

Tehdy nabyly váhy hodnoty nejprostší, avšak základní: láska, věrnost, opravdovost, odvaha. Prostá, pravdivá a nezáludná řeč.

A nikdy už tomu nebude jinak.

Ještě jednou nás Jaroslav Seifert po válce oslní básnickou virtuositou v Písni o Viktorce a po krátkém odmlčení uvede do vyprahlé literatury padesátých let hodnotu, která se zdá až příliš obyčejná, prostý lidský cit - vyznání lásky matce, okouzlení životem svého dětství.

Na nezvykle dlouhou dobu se pak odmlčí, aby v polovině šedesátých let na prahu stáří odhodil kantilénu se všemi kouzly, co jich jen uměl, a začal psát novou kapitolu svého věltkého díla, oprostěné verše, které plynou volně jako vyprávění.

Jaroslav Seifert vytvořil v posledním dvacetiletí dílo neuvěřitelných uměleckých, lidských a mravních kvalit. Až do konce psal svůj život, jak ho žil. Vztah jeho poezie k životu je věčný a vědoucí, jakoby se zkušeností už z jiného světa, a plný lásky. Hodnoty života jsou poměřovány smrtí a vědomím hrůzy posledních vteřin života, kdy se člověku zjeví prázdno. Těch hodnot básník shledal nemnoho, a přesto ho od života nic nedokázalo odvrátit. I v bolesti vychutnával jeho krásu a sladkost.

Jeho čtenáři mu rozuměli a byli mu věrní. Když čekali na vydání Morového sloupu, celých deset let si jej opisovali. A básník jim mohl říci: "Sbohem. V životě jsem nic nezradil. Tím jsem si jist a můžete mi věřit."

Svou cestu životem a své poslání básníka dovedl Jaroslav Seifert vyjádřit, že to prostěji ani nejde, a s jemným humorem:

Jdi, budeš očarován.

Zpívej, náš komu.

A nelži!

Šel jsem a nelhal.

A vám, mé lásky,

jen trochu.

XXXXX

Sdělení Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, který je čs. ligou pro lidská práva a členem Mezinárodní federace pro lidská práva /FIDH/. Jména a adresy členů VONS byly zveřejněny ve sdělení č. 492, které Info o Ch 77 vydaly v č. 12/1985. Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění ČSSR.

Sdělení č. 497 /Trestní stíhání Bystríka Janíka/

Františkánský řád se v posledních letech stává terčem různých zásahů Státní bezpečnosti, která se snaží čelit vzrůstajícímu vlivu františkánské spirituality mezi mladými lidmi v Československu. StB hledá různé příležitosti, aby znevažovala a ostouzela členy řádu v očích veřejnosti. Názorně o tom svědčí případ Bystríka Janíka, nar. 5.1.1952, vedoucího skladu, trvale bytem Liptovská Teplice 69, okres Poprad, přechodně Roztoky u Prahy, Jiráskova 629. Dne 29.5.1985 vznesl proti němu vyšetřovatel VB v Popradu kpt. J. Dr. Jozef Závada obvinění z trestného činu podvodu podle § 250 odst.1, 2b trestního zákona, kterého se měl dopustit údajným vylákáním peněz od Terezie Knežníkové z obce Spišská Bystrá, okres Poprad. Dne 5.6.1985 provedly orgány SFB domovní prohlídky v několika objektech: v Košicích v Buzulucké 19, kde tehdy B. Janík přechodně bydlel, dále v Košicích, Lomonosově 50 a v Praze 4, Mašatově 198. Při prohlídkách byla odnata veškerá samizdatová náboženská literatura a liturgické potřeby. Současně okresní prokurátor v Popradu J. Dr. Michal Bajus uvalil na B. Janíka vazbu. Okresní soud v Popradu však vyhověl stížnosti B. Janíka a z vazby ho po třech týdnech propustil. Dne 15.10.1985 se konalo u okresního soudu v Popradu za předsednictví J. Dr. Štefana Harabina hlavní líčení, při němž soud obžalovaného

osvobodil a poškozenou odkázal na občansko-právní řízení. Při jednání bylo prokázáno, že obžalovaný nic podvodně nevylákal. Prokurátor se proti rozsudku okresního soudu odvolal. Senát krajského soudu v Košicích za předsednictví JUDr. Jozefa Hrinďáka odvolání prokurátora vyhověl a věc vrátil okresnímu soudu k novému projednání. Trestní stíhání B. Janíka pro podvod tedy pokračuje.

Státní orgány se však rozhodly nespoléhat pouze na nejistý výsledek tohoto trestního řízení. Vyšetřovatel Závada zahájil nové trestní stíhání tentokrát pro trestný čin maření dozoru nad církvemi a náboženskými společnostmi podle § 178 trestního zákona, kterého se měl Bystrík Janík dopustit tím, že na různých místech vykonával náboženskou činnost bez státního souhlasu. Usnesení o tom mu předal ihned po vynesení osvobozujícího rozsudku přímo v soudní budově.

Bystrík Janík je už několik let pod kontrolou StB pro své náboženské přesvědčení a způsob života podle františkánských regulí. Trestní stíhání je součástí nátlaku s cílem jej zastrašit, izolovat od ostatních a zamezit mu náboženskou aktivitu.

7.1.1986 Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, čs. liga pro lidská práva, člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Sdělení č.498 /Ke zkoumání duševního stavu Augustina Navrátila/

V prosinci 1985 byl z věznice v Brně-Bohunicích, kde byl od 11.11.1985 ve vazbě, přemístěn Augustin Navrátil, obviněný z trestného činu pobuřování - viz naše sdělení č.486, 490, 491, 492. Vyšetřovatel Státní bezpečnosti npor. JUDr. Kamil Topolář nařídil, aby Augustin Navrátil byl pozorován ve zvláštním oddělení nápravného zařízení.

Toto oddělení spravované Sborem nápravné výchovy je pro české země v areálu psychiatrické léčebny v Praze 8 - Bohunicích. Augustin Navrátil sem byl převezen poté, kdy prokurátor zamítl jeho stížnost, jíž se obviněný domáhal, aby usnesení vyšetřovatele bylo zrušeno.

Ve stížnosti vyjádřil Augustin Navrátil obavu, že skutečným důvodem pro jeho umístění v psychiatrickém ústavu může být snaha dozvědět se pomocí psychiatrického nátlaku to, co se nepodařilo zjistit při výsleších. A. Navrátil totiž odmítal před vyšetřovateli vypovídat. Stěžuje si také na to, že se ještě zhorší možnost jeho obrany. Obává se zdiskreditování svého občanského úsilí a křesťanského životního postoje, který sám shrnuje do zásady: Modlí se a pracuji! Uvádí přitom, že prací rozumí práci pro rodinu, společnost a církev a že v těchto ohledech má čisté svědomí.

Je tedy nutno konstatovat, že Augustin Navrátil je umístěn ve zdravotnickém ústavu proti své vůli. Podle čs. trestního řádu mohl vyšetřovatel učinit takové rozhodnutí jen tehdy, nasvědčovaly-li konkrétní okolnosti, že obviněný může trpět duševní poruchou, která v době činu mohla snižovat nebo vylučovat jeho přičetnost. Nemůžeme posoudit, zda předchozí - přinejmenším sporná - psychiatrická diagnóza a hospitalizace A. Navrátila před několika lety takovou zákonnou podmínku skutečně vytvořila. Rozhodně se však můžeme ptát, proč duševní stav Augustina Navrátila nebyl vyšetřen dvěma znalci z oboru psychiatrie přímo ve věznici, jak je to obvyklé. Zákon totiž připouští nucené umístění ve zdravotnic-

kém ústavu resp. v případě vazby ve zvláštním oddělení nápravného zařízení jen tehdy, nelze-li duševní stav obviněného zjistit jinak. Příslušný judikát navíc uvádí, že takové "pozorování...je závažným zásahem do života obviněného", který je přípustný jen v nevyhnutelných případech.

Vzhledem k zavěření společenské kritiky Augustina Navrátila, jehož otevřené dopisy jsou logické a věcně závažné, může tento postup svědčit o snaze státních orgánů pohodlně vyřešit celý případ soudním vyhlášením A. Navrátila za trestně neodpovědného pro nepřičetnost. Soud by pak s největší pravděpodobností nařídil A. Navrátilovi ochrannou léčbu, ať už ambulantní nebo ústavní. V souvislosti s umístěním Augustina Navrátila do tohoto zdravotnického zařízení je třeba ještě zaznamenat, že i když při pozorování duševního stavu nemají být na obviněném prováděny léčebné zákroky a pozorování samo nesmí podle čs. zákona trvat déle než tři měsíce, jde o velmi závažné ohrožení integrity člověka, který je po dlouhé týdny vystaven traumatizujícímu vlivu prostředí, vyznačujícího se psychickou abnormalitou, simulací psychóz a agresivitou.

8.1.1986 Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, čs. liga pro lidská práva, člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Sdělení č.499 /Propuštění Jiřiny Bedeiové z vazby/

Před vánocemi byla propuštěna z vazby Jiřina Bedeiová, soudní úřednice z Gottwaldova, a je nadále stíhána na svobodě v trestní věci proti třem občanům z Gottwaldova, kteří jsou od 11.11.1985 obviněni z trestného činu pobuřování v souvislosti se zhotovováním a rozšiřováním samizdatové literatury politického a náboženského zaměření /viz naše sdělení č.486,490,491 a 492/. Jaromír Němec a Pavel Dudr zůstávají nadále ve věznici v Brně-Bohunicích.

8.1.1986 Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, čs. liga pro lidská práva, člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Sdělení č.500 /Pravomocné odsouzení Petra Cibulky/

Dne 15.ledna 1986 byl městským soudem v Praze změněn rozsudek obvodního soudu pro Prahu 2, jímž byl Petr Cibulka, signatář Charty 77 a člen VONS, odsouzen za trestný čin hanobení národa, rasy a přesvědčení, jehož se měl dopustit konfliktem s personálem jedné pražské restaurace, když se dožadoval knihy přání a stížností. /Viz naše sdělení č.434, 442,443,460,468,472 a 493./ K původnímu trestu odnětí svobody v trvání sedmi měsíců v II. nápravně výchovné skupině přidal nyní senát krajského soudu, který zasedal ve složení JUDr. Jan Rojt, předseda JUDr.Zdeněk Bureš a JUDr.Blanka Křípačová, vedlejší trest zákazu pobytu v Praze a tři roky ochranného dohledu, který byl Petru Cibulkovi určen dokonce v druhém odstavci příslušného zákonného ustanovení. Znamená to, že tři roky po výkonu trestu /který má trvat čtyři měsíce, protože tři měsíce byly již odpykány vazbou/ bude Petr Cibulka podroben ponižujícím procedurám a navíc nebude smět opouštět Brno, kde trvale žije. Samo uložení ochranného dohledu v tomto rozsahu a stupni je vzhledem k výměře trestu krajně neobvyklé a lze ho označit za kruté a nehumánní.

Veřejného zasedání se nesměl zúčastnit nikdo z přátel

obžalovaného a jiných nezaopatřených zájemců. Účast nebyla povolena ani zahraničním diplomatům a novinářům. Předseda senátu tím opět hrubě porušil literu i ducha zákona.

Ve stejnou dobu, kdy se konalo veřejné zasedání u městského soudu v Praze, byl v Kladně zadržován pražský právník a signatář Charty 77 Josef Průša, právní zástupce Jazzové sekce Svazu hudebníků, jíž je Petr Cibulka členem a která se vyslovila na jeho obranu. JUDr. Josefu Průšovi tak bylo zabráněno zúčastnit se veřejného zasedání. Zadržení Josefa Průši na Kladně mělo dramatický průběh: v době, kdy byl pod pohrůžkou předvedení vyslýchán na prokuraturu, rozbil mu neznámý muž kladivem přední sklo auta, přičemž podle svědků v bezprostřední blízkosti tohoto vandala parkovalo dvě auta veřejné bezpečnosti. Dr. Průša byl pak na prokuraturu a na okrsku VB, kam byl předveden, protiprávně zadržován po několik hodin.

Oba případy, odsouzení Petra Cibulky k ochrannému dohledu i gangsterský útok na vůz jeho právního poradce, jsou alarmující: v ovzduší všeobecné právní nejistoty mohou signalizovat zesílení justičních represí a novou vlnu násilí proti nepohodlným občanům.

15.1.1986

Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, čs. liga pro lidská práva, člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Upřesňujeme, že tříletý zákaz pobytu vstoupil v platnost okamžitě, tedy 15. ledna 1986 a výkon tohoto trestu se po dobu, kdy bude Petr Cibulka v nápravně výchovném ústavu, přeruší. Při normálním průběhu tedy skončí trest zákazu pobytu v Praze dne 15. května 1989. Ochrannému dohledu bude Petr Cibulka podroben až po výkonu trestu odnětí svobody; dohled tedy má končit později než trest zákazu pobytu, a to o tak dlouhou dobu, která nyní uplyne od pravomocného odsouzení k nástupu Petra Cibulky do výkonu trestu odnětí svobody.

XXXXXX

Udělení cen Erasma Rotterdamského, Jana Palacha a Toma Stopparda

Významná holandská cena Erasma Rotterdamského byla pro letošní rok udělena Václavu Havlovi za jeho příspěvek k zachování evropské kultury. Dne 22. ledna, po vyhlášení této ceny, se Václav Havel vyjádřil takto:

Právě jsem se dozvěděl, že mi Stiftung Praecium Erasmianum / udělila cenu Erasma Rotterdamského. Vím, o jak významnou cenu jde a jak skvělí lidé ji v předchozích letech dostali. Jsem proto jejím udělením hluboce dojat. Nechápu tuto velkou poctu ovšem pouze jako poctu své osobě a mé vlastní práci. Mám dobré důvody chápat ji především jako poctu Chartě 77, které se tohoto uznání dostává skrze mne jako jednoho z těch, kdo stáli u jejího zrodu, jako jednomu z jejích prvních tří mluvčích a jako tomu, kdo byl v souvislosti s ní třikrát vězněn a je v ní dodnes aktivně angažován. Slavnostního předání ceny se nebudu bohužel moci účastnit z nanejvýš oprávněné obavy, že pokud bych byl puštěn do zahraničí, byl bych během svého pobytu mimo Československo zbaven státního občanství a nemohl se vrátit, což československé zákony umožňují a což už potkalo více mých přátel. Navrhuju Stiftung Praecium Erasmianum, aby k slav-

nostnímu ceremonielu byli pozváni v mém zastoupení někteří signatáři Charty 77, kteří dnes žijí v zahraničí. Pro předávací ceremoniel napíšu, jak je obvyklé, děkovnou řeč, která tam bude, jak předpokládám, přečtena.

Václav Havel

xxx

Dvě nizozemské organizace - Mezicírkevní mírová rada /IKV/ a Pax Christi - poslaly v den vyhlášení ceny Václavu Havlovi blahopřejné telegramy:

Velmi nás těší, že jste byl poctěn Erasmovou cenou. Spatřujeme v tom podporu iniciativy Charta 77 a našemu společnému úsilí o rozvíjení kontaktů mezi Východem a Západem, o posílení styků mezi IKV a Chartou 77, jejichž smyslem je napomoci odzbrojení, zmírnění napětí a lepšímu porozumění obyvatelstva všech evropských zemí.

Srdečně Vaši Mient Jan Faber, gen. tajemník IKV
Jan van Putten, předseda IKV

Nizozemská Pax Christi Vám blahopřeje k udělení Erasmovy ceny. Je to náležité ocenění Vaší literární práce a Vaší činnosti ve prospěch lidských práv a pocta Chartě 77 jako celku

Nizozemská Pax Christi

xxx

Výbor pro podporu Charty 77 se sídlem v Paříži udělil cenu Jana Palacha pro rok 1985 Josefu Vohryzkovi za publicistickou a ediční činnost.

xxx

Cena Toma Štopparda, každoročně udělovaná za původní díla české literatury, byla za rok 1985 udělena Ivanu Jirousovi za sbírku básní Magorovy labutí písně a Milanu Jungmannovi za soubor kritických statí o soudobé české literatuře Ces-ty a rozcestí.

xxxxx

Z materiálů FIDH - Fédération Internationale des Droits de l'Homme - Mezinárodní federace pro lidská práva

FIDH je mezinárodní organizace přidružená k OSN a k Evropské radě. Sídlí v Paříži. Skládá se ze třiceti členských lig, přičemž čtyři z nich působí v exilu - bulharská, guatemalská, maďarská a rumunská. Čs. ligu pro lidská práva je od r.1979 Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, který je jedinou členskou ligu, působící v sovětském bloku. Také člen VONS Ladislav Lis je jediným místopředsedou FIDH, žijícím ve východní Evropě.

x

Alžírský soud Státní bezpečnosti se sídlem ve městě Mdíja rozhodl v hlavním líčení, konaném ve dnech 15.-19.12.1985, že dvaadvacet obžalovaných v trestní věci proti Abdonúru Ali Yahovi a spol., kteří byli obviněni z poškozování státní autority, srocování, nezákonného spolčování a zhotovování a rozšiřování letáků, jsou žalovaným jednáním částečně vinni a odsoudil je k trestům odnětí svobody od šesti měsíců do tří let a k peněžitým trestům. Dvacátý třetí obžalovaný byl žaloby zproštěn. Všichni odsouzení byli členy

Alžírské ligu pro lidská práva, která byla přijata do FIDH, a Výboru synů chouada /což jsou mučedníci z války za nezávislost/, popřípadě byli členy obou organizací. Ali Yaha sám byl odsouzen k 11 měsícům. Hlavnímu líčení byli přítomni zástupci FIDH a Amnesty International. Soud připustil jen dva svědky z třiceti, které navrhovala obhajoba. /O případu jsme informovali v Info o Ch 77 č.9 a 10, ročník 1985./

x

Rumunská liga pro lidská práva, která sídlí v Paříži, požádala rumunskou vládu, aby byla vyšetřena smrt básníka, publicisty a inženýra Gheorghe Ursu, který zemřel na podzim 1985 ve vězení při vyšetřování Státní bezpečností /viz Info o Ch 77 č.1-1986/. FIDH se k této žádosti připojila.

XXXXX

Krátké zprávy

Omezování sekce mladé hudby
Případ Jazzové sekce a její statečné sebeobranu je dnes už obecně znám. Nyní se dozvídáme, že jiná složka zrušeného Svazu hudebníků, s Jazzovou sekcí nijak nesouvisející, totiž Sekce mladé hudby, která je rovněž v likvidaci, se stala pro jednu svou akci, pořádanou ještě v době existence Svazu hudebníků, obětí dost kuriozního protiútoku čs.úřadů. Nejprve stručně o Sekci mladé hudby: podobně jako Jazzová sekce vydávala pro své členy, jichž má dvanáct tisíc, různé publikace /např. o Johnu Lennonovi a Franku Zappovi/, dále časopis Kruh a informační bulletiny; pořádala klubové akce s hudebními kritiky a interprety; promítala hudební videofilmy; pořádala různé semináře a kursy apod. V srpnu 1985 vyhlásila SMH-pravděpodobně zatím jako jedinou organizaci v Československu- akci na pomoc Afričanům postiženým hladomorem, čímž se de facto připojila k celosvětovému hnutí hudebníků, zaměřenému k tomuto humanitnímu cíli. Kromě barevných odznaků, symbolizujících tuto pomoc, vydala i magnetofonovou kazetu pro Afriku s písněmi českých skladatelů a zpěváků. K této akci se připojil i Jaroslav Seifert, který nabídl jednu svou básně ke zhudebnění na tuto kazetu. Šotva však SMH obeslala své členy informací o kazetě, zrušilo ministerstvo kultury ČSR její poštovní přihrádku, na niž peníze od mladých lidí přicházely, s příkazem, aby pošta všechny zásilky vracela zpět odesílatelům. SMH navázala v souvislosti se svou akcí kontakt s etiopským velvyslanectvím v Československu. Krátce poté doporučilo ministerstvo zahraničních věcí ČSSR etiopskému velvyslanectví, aby kontakty se SMH ukončilo. Co se stane s prostředky, dosud na pomoc Afrike shromážděnými, je nejasné. Celý tento postup je nejen dalším dokladem toho, jaký mají čs.úřady strach ze svobodného sdružování a kulturní seberealizace mladých lidí, ale je i obzvláště smutným příkladem jejich odhodlání mařit i upřímně míněnou snahu mladých lidí pomáhat postiženým ve třetím světě. Oficiálně deklarovaná solidarita je přípustná, jen když je zároveň oficiálně kontrolována a organizována. Co-koli vychází "zdola" je dnešní československé moci předem podezřelé.

x

Literární soutěž Jazzové sekce

Jazzová sekce pražské pobočky Svazu hudebníků vyhlásila literární soutěž ke 40. výročí založení OSN a k Mezinárodnímu roku míru 1986. Téma soutěže je Jazz v nás - život v nás - pravda v nás. Podrobnosti a podmínky soutěže jsou uvedeny v bulletinu Jazzové sekce, který vyšel v lednu 1986.

x

Návštěva Milana Horáčka v Československu

Počátkem ledna 1986 navštívil Československo na několik dní německý politik českého původu Milan Horáček. Pochází ze Šumperka, kde pracoval jako dělník, krátce po 21. srpnu 1968 - jako dvadvacetiletý - emigroval do NSR, kde si začal při práci doplňovat vzdělání, studoval na gymnáziu a pak na vysoké škole politologii a jiné obory. Záhy se stal blízkým přítelem Rudi Dutschkeho a spolu s ním působil v sedmdesátých letech v různých levě orientovaných politických kroužcích a nekonformních společenstvích. Z tohoto prostředí se koncem sedmdesátých let zrodila strana zelených, kterou Horáček spoluzakládal a mezi jejíž vůdčí představitelé patří. Byl zvolen do Spolkového sněmu jako poslanec za tuto stranu /nedávno se své funkce vzdal ve prospěch jiného příslušníka své strany v duchu rotačního principu, který jeho strana svým poslancům doporučuje/. Zastává ve své straně nebo za ní různé politické funkce; má v ní na starost východní politiku, tedy styky se zeměmi sovětského bloku a s Čínou; jako člen delegace své strany navštívil už mnoho zemí /byl například přijat B. Ponomarevem v Kremlu, mluvil v Pekingu s čínským předsedou vlády, navštívil povstalcí kontrolovaná území Afghánistánu/. Minoto se podílí i na práci československého politického exilu /je členem skupiny Listy a redakční rady tohoto časopisu/. V Československu se setkal s mnoha lidmi, včetně několika signatářů Charty 77, obsáhle jim vyprávěl o své politické práci a seznamoval je se svými názory a východisky, způsobu práce a programem strany zelených. Z jeho vyprávění mimo mnoha jiného vyplynulo i to, že důrazem na mravní východuška politiky a na sílu pravdy /mnohdy účinnější než síla zbraní/, svou neideologičností, zájmem o člověka jako konkrétní osobu, novým otevřením otázky smyslu života, celkovou nenásilností svých politických prostředků, respektujících zákon a rámec daného politického systému, svou vnitřní názorovou pluralitou a dalšími svými prvky má strana zelených leccos společného s Chartou 77, jejímiž principy se dokonce snad i v některých bodech inspirovala. Jako strana mladá a nezkušená svůj politický program stále teprve hledá, vyvíjí se a v její práci je leckdy dost protikladů a zmatků. Její antiautoritářská a spíš horizontálně než vertikálně budovaná struktura způsobuje, že může ještě méně než tradiční politické strany odpovídat za všechno, co podnikají její různí jednotliví členové, voliči či sympatizanti. V politickém životě NSR vyvolává tato strana cosi jako "zdravý neklid", rozkrývá nová témata, postupuje mnohdy nekonvenčně a především znovu a znovu zdůrazňuje prvořadost některých hodnot, které tradiční strany uznávají často jen verbálně. Za přítomnosti Evy Kantárkové, Rudolfa Slánského a Ludvíka Vaculíka jsem nahrál s Milanem Horáčkem rozsáhlý rozhovor, v němž jsme o tom všem podrobně mluvili a který bude časem pravděpodobně někde publikován. Jeho cílem je

seznámit československou veřejnost s Horáckovou prací, s jeho názory a s jeho politickou stranou, o níž tu mají lidé často dost kusé a zkreslené informace.

Václav Havel

x

Další prohlášení k Nikaragui

Noviny The New York Times zveřejnily dne 1.12.1985 jako inzerát prohlášení americké organizace Kampan za mír a demokracii a redakce časopisu Across Frontiers Magazine. Prohlášení je protestem proti Reaganově politice v Nikaragui. V textu se uvádí, že signatáři prohlášení se nyní nechtějí vyjadřovat k povaze nikaragujského režimu. Vyslovují se však "proti zlověstnému prohlubování studené války" a žádají "okamžité zastavení stupňujícího se zasahování USA v Nikaragui". Vyzývají USA "aby šly v politice nezasahování příkladem" a zároveň "požadují, aby SSSR učinil stejně ve východní Evropě a v Afghanistanu".

Mezi více než sto podpisů je uvedeno 65 podpisů kulturních a veřejných pracovníků z USA /ze známějších u nás např. Noam Chomsky, Daniel Ellsberg, Jeri Laberová, Rose Styronová, Kurt Vonnegut/, mezi signatáři ze západní Evropy je Simone de Beauvoir, Mient-Jan Faber, Günter Grass, Mary Kalderová, Petra Kellyová a E.P.Thompson. Z Jugoslávie podepsali mj. Mihailo Marković a Milan Nikolič, ze sovětských emigrantů Lev Kopelev, v Maďarsku mj. Gábor Demszky, György Konrad a László Rajk, v Polsku Jan Jozef Lipski, v NDR např. Werner Fischer, Ralf Hirsch a manželé Poppeovi. Čeští signatáři jsou: Jiří Dienstbier, Zuzana Dienstbierová, Jiří Hájek, Eva Kantůrková, Luboš Kohout, Vavřinec Korčíš, Václav Malý, Miloš Rejchrt, Jaroslav Šabata, Anna Šabatová, Zdena Tominová a Petr Uhl. /Není uvedeno, že jsou signatáři a aktivisté Charty 77/. Ve sbírání podpisů se na Západě pokračuje.

K prohlášení se v době jeho podepisování - tj. v létě 1985 - volně připojil i Václav Havel, a to písemným prohlášením: "Souhlasím v tom smyslu, že Reaganova administrativa nedělá podle mých informací a mého názoru ve Střední Americe dobrou politiku. Proti samotné kategorické textaci prohlášení mám ovšem výhrady."

Text prohlášení se všemi podpisy přetiskl dne 23.1.1986 literární týdeník New York Review of Books, který současně uveřejnil i otevřený dopis Danielu Ortegoví z 1.12.1985, jímž čs. signatáři tohoto prohlášení protestovali proti omezování občanských práv v Nikaragui. /Tento otevřený dopis jsme zveřejnili v č. 12, roč.1985./

x

Založení Svazu Cikánů v Maďarsku
Cikánská národní rada, která až dosud působí jako oficiální instituce, nehájí podle názoru Cikánů samých jejich skutečné zájmy. Počet maďarských Cikánů odhadují úřady na 380 000, zatímco cikánské zdroje uvádějí půl milionu. Proto byl nedávno založen cikánskými intelektuály, jejichž počet roste, Svaz Cikánů, jenž má pečovat především o kulturní rozvoj této etnické skupiny, která není ani v Maďarsku uznávána za národnost. Oživením cikánské kultury chce svaz čelit asimilačním tlakům, které vyvíjí nejen státní moc, ale i necikánské obyvatelstvo: jak ukázal sociologický průzkum

v roce 1980, soudilo 40% Maďarů, že proti Cikánům je třeba uplatňovat diskriminační opatření. Vznikající Svaz Cikánů si neklade politické požadavky, nežádá ani o uznání Cikánů za národnost a neúčastní se diskuzí demokratické opozice.

x

Reakce na dopis Charty 77 do Jihoafrické republiky
Mluvčí Charty 77 a místopředseda FIDH Ladislav Lis zaslali 2.9.1985 dopis biskupovi Desmondu Tutuovi, v němž se solidarizovali s odporem jihoafrického lidu a se snahami o nenásilné překonání apartheidu. /Tento dopis jako dokument Charty 77-21-85 jsme zveřejnili v č.9, roč.1985/. Na dopis reaguje kriticky Ota Ulč článkem Diagnostika z klece, zveřejněným v Právu lidu, číslo 4, ročník 1985. Podle Oty Ulče jsou autoři dokumentu nedostatečně informováni jak o složité situaci v Jihoafrické republice, tak o postojích biskupa Tutua. Na základě svých vlastních zkušeností autor podrobně popisuje a komentuje tuto problematiku. Upozorňujeme také na zasvěcený přehled politických sil v Jižní Africe, který z pera téhož autora přineslo rovněž Právo lidu, číslo 3, ročník 1985. Ota Ulč zveřejňuje své dojmy z Jihoafrické republiky i v časopise Západ.

xxxxxx

V samizdatu nově vyšlo...

Milan Hubl: "Plotňáčtina", německo-český argot a slang v Brně
Říjen 1985, drobná historicko-lingvistická studie, cca 1500 slov

Milan Hubl: Východní slovensko - rusifikace nebo slovakizace?
Listopad 1985, polemika s Dominikem Tatarkou, cca 1000 slov

Jiří Ruml: Zpráva o pohřbívání v Čechách
Fejeton o pohřbu Jaroslava Seiferta, 22.1.1986

Dopis Ladislava Jehličky Luboši Kohoutovi z 10.12.1985
/cca 900 slov/, jímž L.J. odpovídá na Kohoutovu stat z 28.10.1985. Odpověď Luboše Kohouta na tento dopis, datovaná 6.1.1986 /cca 2300 slov/

Ladislav Jehlička: Něžně, ale bez rukaviček
Polemická odpověď na stat Václava Bělohradského, kterou zveřejnilo Svědectví č.76.

Jerry F.Hough: Gorbačovova strategie
překlad článku z Foreign Affairs, podzim 1985, cca 8 000 slov. Autor je profesorem politologie na Duke University a členem Brookings Institution, Washington.

Marshall I.Goldman: Gorbačov a ekonomická reforma
Překlad článku z Foreign Affairs, podzim 1985, cca 6 300 slov. Autor je profesorem ekonomie na Wellesley College a zástupcem ředitele střediska pro ruská studia na Harvardově univerzitě v USA.

xxxxxxxx

"Lidský faktor"

Ve světě lamentujícím nad svou dehumanizací, v tom plachtivém světě zcizených a zcizeného se cítím být - přiznávám to v plachém zahanbení - obkroužena lidskostí. Je to prstenec, do něhož když někdo vstoupí, už si ho dobře chrání. Chrání si hodnotu prastarou, ztrácenou a vždy znovu čerstvě nalézanou, žádné abstraktum, do něhož by se člověk vmyslí, děje a formy jsou to velmi konkrétní. Tak třeba čtu, co Jiří Gruša odpověděl na otázky v Rozmluvách, zní mi to blízce, prstenec jasně zvoní. Tak stejně zazní, když pozoruji Václava Havla, jak dovede být pozorný a starostlivý k věci, o níž zrovna jde, k lidem, kteří jsou právě přítomni, jak je při své výjimečnosti ztracený v těch druhých. A zaslechnu prstenec nečekaně zaznít, když velký český básník /že my máme v Čechách tolik dobrých básníků?/ vysloví příkrou obavu, aby nás nepohltilo elitářské disidentství; a když mi jiný básník leje za modrou košili a naše stanoviska se o sebe třou, v jejich průsečících se prstenec slyšitelně zachví. V prstenci se ocitám i s lidmi neznámými, s ženou jménem Nancy, která mi prvně napsala do vězení a jejíž australské dopisy mi někdo otevírá a znovu zalepuje. Prstenec spoluobecnosti pochází už z křesťanských kořenů naší civilizace; v Čechách je silně obsažen například v pohádkách Boženy Němcové a říkám si, že nejsme tak docela ztraceni, když české děti ty pohádky stále ještě čtou a nasakují pradávnou lidskou zkušenost, že když je svět v krizi a hrozí mu trest boží potopy, lidé se pro svou záchranu musejí stát dobrými; a zlé, mající i dneska tolik lákavých podob, musí odstoupit do pozice pouhého negativního odrazu dobrého. Čtu zrovna poslední román Egona Bondyho, v hrdinově sporu tu vystupuje ďábel a je vymycován bůh; jako by řeč o ďáblu nebyla jedním dechem řečí o bohu. A kde se Bondyho hrdina dovolává jako své nejvyšší lidské instance svědomí, tam potvrzuje etiku, i kdyby ji chtěl nevím jak silně popřít. Tykadla básníků a filozofů větrí nebezpečí. Jiří Gruša k tomu říká, že se lidé na východě Evropy budou asi umět optat podstatněji, než lidé západní.

Já ale píšu fejeton, a tedy pospíchám nabrat z mělčího soudku. I na tribunách důležitých shromáždění a teď často i v novinách se začal módně užívat termín "lidský faktor". Přepadá snad myšlenka na nutnost humanizace odhumanizovaného světa i oficiálně? Prvně jsem si uvědomila důsaznost toho pojmu při televizním šotu z družstevního kravína. Velká hala, hodně krav u žlabu, docela čisto, před mikrofonem mladý předseda JZD, inženýr, na sesliče dojička upevňuje kráve na vemenó odsávací zařízení. Řeč jde o dojivost krav a předseda řekne: "V dalším rozvoji družstevní výroby je nutné lépe využívat lidský faktor." Jemu místně nejbližší lidský faktor je ještě v záběru, může mu být třicet, ne víc, má pěkné tmavé vlasy, pro televizi čerstvě upravené od holiče, něžný nos a usměvavá ústa. Vzpoměla jsem si hned na Fidelia, ale problém to je hlubší než jen mocenské přizpůsobení jazyka. To Marx byl poctivější ve výběru pojmů, rovnou psal o výrobní síle a pojem mu smyslem nepřesahoval do společenské psychologie; kdežto "lidský faktor" má předstírat /shora dolů a zdola nahoru/, že taky "zní hrdě". A tak mě, Evu zvědavou, napadlo ozkusit, zda člověk přece jen

nemůže poskytnout odlidštěnosti lidské zrcadlení.

Čtenář promine, že vyličím zkušenost až příliš osobní; a nadto tím poruším vlastní zásadu nepsat o policii. Nemám ráda témata, která se sama hrnou do pera, ale je příliš lákavé odzkoušet si fungování "lidského faktoru" na terénu občanstvu tajeném a pro občana tajemném. Lepší část roku jsem i loni trávila na vsi a mí ochránci /"Nevysvětlujte si to špatně, paní Kantůrková, my vás budeme chránit; sice jsme si zjistili, že jste tu oblíbená, ale všichni vás rádi nemají."/ se museli strategicky rozmístit v prostředí, kde sousedka z horní návsi ví za čtvrt hodiny po probuzení, že sousedka od kapličky už od večera postrádá kocoura. A aby jich si nevšimli, když oni na mne měli při nejvyšším stupni bdělosti tři auta po dvou mužích, to je pro tři směny osmnáct osob, které se pravidelně střídaly a které se sousedky za záclonami naučily bystře rozpoznávat. Panímámy sledovaly ze svých podsaditých jihočeských statků, které už dávno žádnými statky nejsou, jak se auto z návsi - sotva se hnu z vrátek - rozjede na pozorovatelnou k lesu, auto od kanceláře JZD zamíří za mnou do polí a auto od stodoly s hnojivou zůstává na stálém postu naproti našemu domu. Odpoledne si auta trasy prohodí a panímámy byly po tom půlroce obeznalé v policejních manévrech jako já po nějakém seminárním cvičení. Věděly o mých sledčvatelích zdaleka víc než já a vzkazovaly mi, že při setmění se auto z návsi stahuje ke kravinu za zadní stěnu našeho domu, kdežto auto od kanceláře JZD zaujme místo na návsi pod lipou, zatímco já si mohla pouze všimnout, že od stodoly naproti přes silnici, odkud měli přes den náš dvůr a zahrádku jako na dlani, se posádka stáhla přímo pod má vrátka. A i kdybych si toho nevšimla, dali o sobě vědět sami, svítili mi v noci do oken a propátrávali světlometem dvůr. Lidského bylo na takto zmobilizovaném lidském faktoru snad jen to, že jednou ráno hodně brzy za svítání, když chtěli vrátit auto od mých vrátek ke stodole, v prudkém svahu se jim kola protáčela na dlouhé trávě skropené silně rosou, museli počkat na další směnu, aby pomohla auto vytlačit a sousedi, kteří si jinak tu trávu sečou pro slepiče a pasou na ní husy, si stopy polidšťujícího nezdaru choďili ukazovat. A taky za letních veder zcizená tajemnost státní tajné moci z mladíků spadla a v Písku se stalo hitem jít pomalu procházkou naší vsí anebo se zvolna projet vozem a prohlídnout si, jak civilním policistům koukají z okýnek auta nohy v pruhovaných ponožkách. A když se na svých strategických postech - jedno oko stále na našem dvoře - rozsadili proti slunci jenom v trenýrkách - zatímco na polích sklízeli obilí a hlídaná osoba vyšla tak nanejvýš zalít okurky-, královské město Písek se rozporem mezi odlidštěným posláním a vynuceně lidskou podobou bavilo zrovna královsky.

A když se projeví takto obnažení, za sebou nic, čím by se kryli, než to auto, vysílačku a možnost vyhrožovat mi, rozhodla jsem se pro experiment: může se zmobilizovaný "lidský faktor" současně chovat lidsky normálně? Nebo obráceně: lze "lidskému faktoru" poskytnout možnost humanizující dimenze, abych to řekla hodně odtažitě?

Šli jsme s mužem na houby, jeli za námi, když začaly lesní pěšiny, jeden musel s námi pěšky. Vysílačku si asi nesl v plátěné tašce /protože proč by všichni nosili ty tašky? a přece se trochu zarazil, když jsem na něho počkala.

"prosím vás," požádala jsem ho, "mohl byste aspoň chodit vedle nás? Je i trapně, když jdete takhle deset metrů za námi." - "Já jsem na to zvyklý," ujistil mě, muž, jemuž chybělo málo do čtyřicítky. Na hlavě měl stopu po nějakém zranění. - "Ale když já se stydím nechat vás takhle za námi se ploužit." - Přidal se a řekl: "To víte, já taky jenom plním rozkaz." - "Takže by vám nevadilo, když na vás budeme i mluvit?" - "Jsme přece všichni Češi," řekl mému muži, kterého nehlídal. - Tak jsme obezřetně volili společenská témata, aby neměl pocit, že z něj chceme tahat rozumy nebo ho ovlivňovat, on mi nosil do košíku hříbky a na mě varoval, že na smaženici ho ale do chalupy nepozvu, řekl: "To nevadí, já stejně houby nerad." A když jsme přišli k chatové kolonii, jedna chata jak hrad vždy na dvou stech čtverečních metrech, zhrozil se a řekl: "Tedy to bych nesnesl! Já mám rád soukromí." Na konci lesa se najednou ztratil a auta jsme si všimli až zas na silnici, jelo pod blížkým obzorem a na vršku zastavilo. Vystoupili z něj oba, jednomu se cosi proti nízkému slunci zablesklo na hrudi, asi čochka teleobjektivu. Zadoufala jsem, že si vyfotografoval i košík se svými hříbkami.

Má tvrdohlavá romantičnost se ale odmítla hned po prvním neúspěchu vzdát. A tak když mi oautomobilovaný mladík zastoupil cestu do Písku a zeptal se, kam jdu, optala jsem se ho, jestli pořád pojedou za mnou a jestli ano, zda by mě nesvezli; tak je to v kraji zvykem, že kdo jede vozem, svezte každého, kdo jde po svých. A on by i věděl kam jdu, i auto by bylo rozumně využité. Nejdřív zazíral, pak zhrta odmítl. Byl to ten typ, který když jsem se sousedkou u studny, nelenil a šel si poslechnout, o čem mluvíme, poštačce chodil za patami a díval se do schránky, kdo mi píše; a když za mnou a za naším starým psem, chodícím už jen pomalu, jel autem po prudkém svahu pastviny, tak tak mi nevrážel blatníky do lýtek. V tom Písku se mnou šel i do drogerie, v rybárně mi koukal do tašky. Možná mě do auta nevezal, usoudila jsem, že tam má vysílačku. "Tady orel, tady orel, slyšíte mě? Sledovaný objekt na palubě!" I neohrožený ochránce může mít smysl pro vlastní směšnost. - A potom jsem okusila nechat se dostrkat na výslech jak ovce a učinit z výslechu návštěvu. Že volali z Prahy? Že se mám dostavit za půl hodiny do Písku na stanici? Že pro mě nemáte ani úřední předvolánku? Pane, vždyť vy nemáte ani uniformu! Tak co kdyby pražský pan major přišel za mnou? Přijel i s písarkou, která se dojemně zula do bosa, aby nenašlapala, a oba seděli dost nakvašeně u mého stolu, kafe odmítli, ani vody ze studny se nenapili, a pan major mi vysvětlil, že jsem v jeho osobě urazila stát a že by mi býval mohl dát vyrazit vrátka, kdyby býval chtěl. Tak jsem postupně pochopila, že se můj experiment míjí s dobrým úmyslem. A že jestli jsem způsobila něco dobrého, tak pouze mimoděčně: viděli se mnou americký film Na zlatém jezeře a při našich pátečních večerech u Reinerů se mohli napít výborného piva.

Je pravda, že lidi se najdou na všechno. Ale současně bych nechtěla tvrdit, že byli všichni zlí. Někteří i cítili tu trapnost a ojedinelí se i pokusili kompenzovat ji v nějaké pozornosti: jeden mladý muž mi například ochotně vyhledal stanoviště autobusu, ačkoliv to nebylo součástí jeho mobilizačního pověření. Z pozice "lidského faktoru" byli ale nevyviklatelní. Můžete namítnout, že jsem užila

vzorku příliš vyhraněného; já si ale z dětství pamatuji policisty, kterých se nikdo nebál, jen zloději; a taky si každý může ve slovníku přečíst, že slovo policie pochází ze středolat. politis, a to z řeckého politsia, což je česky obec, tedy lidské společenství. Zatímco dneska je policista "lidským faktorem" ovládací moci, stejně jako i voják je "lidským faktorem" i války nespravedlivé anebo okupačního aktu a dělník je "lidským faktorem" i výroby na sklad. V lidském faktoru řečnických tribun lidského není ani zbla. Leda snad, že se člověk musí něčím živit. Ocitá se v neřešitelných existenčních pastích, nač si však může dát pozor - na pasti pojmů a slov.

/Leden 1986/

XXXXXXXXXXXXX

XXXXXXXXXX

XXXX
XX

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných v Info o Ch 77 je v zásadě možné. Jde-li však o texty psané přímo pro Info o Ch 77, články, přehledy, zprávy apod., žádáme, aby byl vždy uveden pramen.